

Handläggare
Carlsson Åsa
Jeremiasen Ola

Datum
2017-01-09

Diarienummer
SCN-2016-006

Socialnämnden

Platsobunden nykterhetskontroll

Förslag till beslut

Socialnämnden föreslås besluta

att inleda upphandling av metod för platsobunden nykterhetskontroll.

Sammanfattning

Socialförvaltningen har under våren (feb-juli) 2016 deltagit i ett pilotprojekt där ett system för platsobunden nykterhetskontroll har prövats i kommunal verksamhet. Projektledning har skett via Innovation Akademiska, en verksamhet som tillhör Landstinget i Uppsala län och med vilket Uppsala Kommun tecknat ett övergripande avtal för utveckling av innovationsarbete inom kommunal vård och omsorg. Systemet TripelA direktupphandlades för ändamålet. Systemet bygger på att man mäter alkohol i utandningsluften. Produkten består av en alkoholmätare, en mobiltelefon med en applikation och en vårdgivarportal.

På socialförvaltningen är det de tre beroendeenheterna på avdelning vuxen, mottagningsenheten, beroendeenhet 1 och 2 som varit involverade och som har erbjudit platsobunden nykterhetskontroll till sina klienter. Under perioden februari- juli 2016 har 32 klienter vid beroendeenheterna använt platsobunden nykterhetskontroll. Av dessa har 22 varit män och 10 kvinnor. Utvärdering av pilotprojektet har gjorts av Innovation Akademiska. I utvärderingen har deltagande handläggares och klienters tankar och synpunkter via intervjuer tillvaratagits. Sammantaget visar utvärderingen på att både handläggare och klienter är positiva till platsobunden nykterhetskontroll. Klienterna uppger bland annat att platsobunden nykterhetskontroll ger en frivillighet och ett självbestämmande, ”jag tar ansvaret för kontrollen själv”. Utöver utvärderingen har en samhällsekonomisk kalkyl genomförts av Stefan Fölster. Analysen visar för närvarande inte på några positiva samhällsekonomiska för kommunen men för samhället i stort.

Förvaltningen föreslår mot bakgrund av utvärderingen att socialnämnden inleder en upphandling av platsobunden nykterhetskontroll.

Ärendet

Bakgrund

Socialförvaltningen har under våren (feb-juli) 2016 deltagit i ett pilotprojekt där ett system för platsobunden nykterhetskontroll har prövats i kommunal verksamhet. Systemet TripelA upphandlades för ändamålet och levererades av företaget Kontigo Care AB.

Projektledning har skett via Innovation Akademiska, en verksamhet som tillhör Landstinget i Uppsala län och med vilket Uppsala Kommun tecknat ett övergripande avtal för utveckling av innovationsarbete inom kommunal vård och omsorg. Projektet kring TripelA har utgjort det första referensprojektet i detta utvecklingsarbete.

Metod

TripelA bygger på att man mäter alkohol i utandningsluften. Produkten består av en alkoholmätare, en mobiltelefon med en applikation och en vårdgivarportal. Användaren startar ett nykterhetstest med hjälp av appen på mobilen och gör ett utandningsprov. Under provtagning tas ett foto för att säkerställa rätt identitet på provtagaren. Provsvar visis sedan i appen och resultatet skickas till databasen och visis i vårdportalen så att handläggaren kan ta del av resultatet.

Resultat

På socialförvaltningen är det de tre beroendeenheterna på avdelning vuxen, mottagningsenheten, beroendeenhet 1 och 2 som varit involverade och som har erbjudit platsobunden nykterhetskontroll till sina klienter.

Utgångspunkten för introducerandet av platsobunden nykterhetskontroll för klienterna har varit att erbjuda ett utökat stöd för hjälp att bibehålla nykterhet. Med hjälp av platsobunden nykterhetskontroll har ett mer frekvent stöd kunnat erbjudas men även stöd på kvällstid och under helger. Under perioden februari- juli 2016 har 32 klienter vid beroendeenheterna använt platsobunden nykterhetskontroll. Av dessa har 22 varit män och 10 kvinnor.

Personalens tankar och synpunkter

- Genomarbetat system, användarvänligt, bra för kartläggning, får fakta angående dryckesmönster, kan använda information snabbt, klienten tar större ansvar,
- Positivt att utnyttja tekniken, passar många unga klienter
- Ett bra steg på vägen att bli nykter för sin egen skull, inte för handläggarens skull
- Mindre stigmatiserande för klienterna än annan kontroll, ingen annan behöver veta, bra med stor tillgänglighet då många klienter har det tyngst på kvällar och helger.
- Tar mycket tid för handläggarna, skapade etiska frågor hur svaren ska användas, handläggaren fått hantera mycket teknikfrågor
- Kan inte ersätta kontakten mellan handläggare och klient

Klienternas tankar och synpunkter

- Bra att få ett kvitto på nykterhet, bra med något(apparaten) som talar om när jag ska blåsa, det blir en extra press som är nödvändig
- Ger en frivillighet och självbestämmande, jag tar ansvaret för kontrollen själv
- Bra med stöd på kvällar och helger
- Återfall bryts snabbare då handläggaren får veta och kan ta kontakt
- Har fungerat att leva som vanligt men ändå kunnat ha kontrollen som varit viktig

Varför har vissa tackat nej

- Vill inte ha stressmoment, vill inte ha kontroll så ofta
- Vill hellre fortsätta att gå och blåsa och träffa personal

När fungerar platsobunden nykterhetskontroll och för vilka

När

- Komplement till behandling för motiverade klienter,
- efter behandling för att vidmakthålla nykterhet,
- inom ramen för drogvaneutredning,
- i öppenvårdsbehandling
- i väntan på behandlingsinsats

För vilka

- Personer med sysselsättning,
- personer som har det ordnat kring sig,
- personer som har svårt att komma till provtagning,
- personer som inte vill ha hembesök,
- personer med biverkning av läkemedel (t.ex. antabus),
- personer t.ex. föräldrar som vill visa att de inte dricker

Samhällsekonomisk analys

Under 2016 genomförde Stefan Fölster en samhällsekonomisk kalkyl av projektet/metoden. Slutsatsen var att kommunen vinner 974 kronor per månad och brukare mot extrakostnaden på 2500-2800 kronor. Men om alla samhällsvinster räknas in, för stat, landsting, Försäkringskassan, arbetsgivare och den enskilda, så summerar de till 5670 kronor per brukare och månad.

Förvaltningens bedömning

Socialförvaltningen är överlag positiv till projektet som har utökat möjligheten att erbjuda ett mer frekvent och anpassat nykterhetsstöd. Med hjälp av platsobunden nykterhetskontroll har stödet också kunnat erbjudas på kvällstid och under helger. Klienterna som prövat nykterhetskontrollen

har överlag också varit positiva och beskriver att de känt en större frihet men också ett större ansvar. Utifrån detta och som ett komplement till annan behandling förordar förvaltningen en ny upphandling av metod för platsobunden nykterhetskontroll.

Socialförvaltningen

Torsten Sjöström
t.f. Direktör